

WAASU KOWON TIRERU

Wi u tire te yoruə, u tii bikiamə arufaani yerà tənu u ra wa win səmburun sə handuniaə. Domi nuku dobu ka səmburu ka dukia ka yēe te tənu u ko n mə, ye kpuro ya nəru mə. N n men na ye ya kpuro kere, yera tənu u Gusunə nasia kpa u yēeri ye u mə səo.

U maa səəsi nge me gāa dabinu nu keranə. Durə wi, u maa səəsimə ma gāa dabinu wāa handunia səo ni nu ra tənu biti mwə. Tənu kun kpē u Gusunən swēe kpuro tubu. Adama səə teeru Gusunə u koo de gem mu səəsira win siribu səo.

BWISIGIIN GARI

Wāaru ta tubum sə

¹ Gari wee yi waasu kowo u gerua. U sāa Dafidin bii, u maa sāa sina boko Yerusalemə.

² Wiya u nēe, gāanu kpuro nu tubum sə. Ka gem ya sāawa biti.

³ Arufaani yerà tənu u ra wa handunia mini win wahala ye u mə kpuro səo.

⁴ Gaba gbimə ma gaba kəsire mə. Adama tem mu ko n wāawa mə sere ka baadommaə.

⁵ Səo u yarimə, u dumə, u wuramə mìn di u yarimə.

⁶ Woo gā n seewa, ga ra dewa səo yēsan nəm dwaru gia kpa gu wurama səo yēsan nəm geu gia. Swaa tia yera ga ra n swī mi.

⁷ Daa bakanu kpurowa nu ra nin nim sure nim wōkuə. Adama nim wōku ge, ga ku ra yibu. Swaa tia yera daa ni, nu ka nin nim me suremə ge səo.

8 Gāanu kpurowa nu s̄omburu m̄ò sere tōnu kun kpē u gāanu gere. Nōni ku ra yam m̄eeribu wasire. M̄eya swasu ku ra maa gari nōebu wasire.

9 Ye ya raa wāa gīa, yera ya ko n maa wāa sia. Ye ya raa koora gīa, yera ya koo maa koora sia. Gāanu sari handunia yè sō ni nu sāa kpaanu.

10 Goo ù n n̄ee, gāa kpaanu wee, a n yē ma gāa ni, nu raa wāa kō saa yellun di.

11 Sa ku ra n yaaye ye ya b̄esēn sikadoba deema yellu. M̄eya be sa maa gbiyiye, ba n̄ yaayamo ye ya sun deema.

Bwisi yi waasu kowo u wa

win wāaru sō

12 Ne, waasu kowo, na kua Isireliban suno Yerusalemuo.

13 Ma na wēera na kasu ka bwisi ye ya kooramō handunia mi. Ma na deema ya sāawa sōm sēsogiru te Gusuno u dera tōmba m̄ò.

14 Na wa ye ya kooramō handunia sōo kpuro. Ma na deema ya tubum sē. Ya sāawa nge wi u kī u woo kpara.

15 Domi ye ya sikire, ya n̄ demiaro. Ye ya maa sari, ba n̄ kpē bu ye gari.

16 Yera na tii s̄ōwa na n̄ee, wee na bwisi kasu, ma na yi wa n̄ kere be ba man gbiyiye bandu sōo Yerusalemuo. Na bwisi ka yēru wa too.

17 Ma na tii wē n̄ ka gia ye n̄ sāa bwisi ka ye n̄ sāa gari bakaru. Adama na deema ye kpuro ya tubum sē ya sāawa nge wi u kī u woo kpara.

18 Domi wi u win bwisi sosimō, wahalawa u tii sosiamme. Wi u maa win yēru sosimō, nuku sankirana u tii sosiamme.

2

¹ Na tii sɔ̄wa na nεε, kon nuku dobu kasuwa. Kon dawa n dabura ye n sāa doo nɔ̄oru. Adama na deema ye kpuro ya tubum s̄e.

² Ma na nεε, yēesu su sāawa gari bakaru, arufaani yerà nuku dobu bu maa mɔ̄.

³ Ma na gɔ̄ru doke na nεε, kon tam nɔ̄wa nge mε gari bakasu su ra ko. Adama ko na n ka tii nεniwa. Domi na kīwa n gia ye n buram bo tɔ̄mbu bu ko ben wāaru s̄oo.

⁴ Na s̄om bakanu kua. Na dia bana ma na resem dāa gbaanu kua.

⁵ Na tii kara kua ka maa dāa gbaanu. Ma na dāa marum bwese bweseka duura mi.

⁶ Na bwii gba yìn nim ba ko n da dāa ni yēke.

⁷ Na yoo t̄n durɔ̄bu ka t̄n kurɔ̄bu dwa. Ma na ben bii be ba mara yoo te s̄oo nεni. Meyə na maa kεtε gōsu ka yāa gōsu mɔ̄ n kere sinam be ba man gbiyiye Yerusalemuɔ̄.

⁸ Na sii geesu ka wura gura ka sere sinambun arumani ka bera ka beran arumani. Ma na tii wom kowobu kasua t̄n durɔ̄bu ka t̄n kurɔ̄bu ka sere ye t̄n durɔ̄ u ra kā. Yera kurɔ̄dabinu.

⁹ Ma na ȳisiru yara n kere sinam be ba man gbiyiye Yerusalemuɔ̄. Ka mε, nεn bwisi man wāasi.

¹⁰ Ye nεn nɔ̄ni yi binε kua kpuro ka nuku doo bi nεn gɔ̄ru ga kī, na ku ra yinε. Nεn s̄omburu kpuro ta ra man nuku dobu w̄e. Nuku doo biya bu kua nεn are.

¹¹ Yen biru, na s̄oma ye na kua kpuro mεera ka wahala ye na kua ye s̄oo. Ma na deema ye kpuro ya tubum s̄e. Ya sāawa nge wi u kī u woo kpara. S̄oma ye t̄n u mò u ku ra yen arufaani wa u di ka gem.

¹² Ma na nεn laakari wesia n ka wa arufaani ye ya

wāa bwisi ka gari bakaru ka wiiraru sōo. Wi u koo ne sina boko kōsire ko, mba u koo ko ma n kun mō ye ya raa koore kō.

¹³ Na wa bwisi yi gari bakaru arufaani kere nge mē yam bururam mu yam wōkuru arufaani kere.

¹⁴ Bwisigii u ra n yē mi u dōo, adama gari bōkō ga ra n babiwa yam wōkuru sōo. Ka yen de, na yē ma gāa teenu nu be kpuro mara.

¹⁵ Ma na tii sōowa na nēe, ne ka gari bōkō, wāarun kōkōrō tia besē kpuro sa mō. N n men na, mban sōna na sāa bwisigii. Domi na wa ma yen tii ya tubum sē.

¹⁶ Bwisigiiin bwisi kun gari bōkōn gari bakaru teebu keramō, domi sāa fiiko sōo, ba koo be kpuro duari. Bwisigii u koo gbiwa nge mē gari bōkō u koo gbi.

¹⁷ Ma na wāaru tusa. Domi ye ya kooramō handunia ye sōo, ya man bwēra yara yēn sō ye kpuro ya tubum sē. Ya sāawa nge wi u kī u woo kpara.

¹⁸ Na sōmburu tusa te na kua handunia ye sōo. Domi kon ten nuku dobu goo deriawa wi u koo man kōsire ko.

¹⁹ Wara yē yēro wi, ù n ko n sāan na bwisigii n̄ kun mē gari bōkō. Ka mē, wiya u koo nēn sōmbu ten arufaani di te na kua ka bwisi. Na wa ma ye kpuro ya tubum sē.

²⁰ Ma ye kpuro sōo, nen nuki sankira wahala ye na kuan sō.

²¹ Wee tōnu u ra sōmburu ko ka bwisi ka yēru kpa tu nūn are marua. Adama sōo teeru u ra tu goo deriawa wi u kun gāanu kue te sōo. Anna a kōsa wa mi! Ya maa sāawa ye ya tubum sē.

²² N n men na, arufaani yerà tōnu u mō win

səmbu te u tii kuammə səə handunia mini.

²³ Domi ye u mò win wāaru səə kpuro wahala ka bwisikuna ya ra ka nùn naawε. Baa ka wākurɔ, win laakari ku ra n kpī. Yeniba kpuro ya tubum sē.

²⁴ Gāanu ganu sari ni nu wā ma n kun mə tənu u di u nə, kpa u nuku dobu ko win səman aren sō. Adama na wa ma ye kpuro ya weewa Gusunən min di.

²⁵ Goo sari wi u koo di u nuku dobu ko win səmburun sō ma n kun mə ka Gusunən yēru.

²⁶ Domi wi u nùn wērewa u ra bwisi ka yēru ka nuku dobu wē. Adama u ra dewa tən kōso u arumani kasu u mənna wi u wi, Gusunə wēren sō. Yenin tii ya maa tubum sē. Ya sāawa nge wi u kī u woo kpara.

Gāanu baanire ka nin saaWa

3

¹ Handunia ye səə, gāanu baanire ka nin saa.

Tara mi, saa baayere ka yen saa.

² Marubu ka bin saa,

gōo maa ka win saa.

Duurubu ka bin saa,

wukabu maa ka bin saa.

³ Goberu ka ten saa,

bekiabu maa ka bin saa.

Kosukubu ka bin saa,

bana maa ka yen saa.

⁴ Swīi ka yin saa,

yēesu maa ka sin saa.

Weeweenu ka nin saa,

yaabu maa ka bin saa.

⁵ Kōo mənnabu ka bin saa,

kōo mənnabun deribu ka bin saa.

Bəkasinaa ka yen saa,
bəkasinaan deribu maa ka bin saa.

⁶ Gāanun kaso ka gen saa,
nin kəərabu ka maa bin saa.
Gāanun yiibu ka bin saa,
nin kəəbu maa ka bin saa.

⁷ Gēekubu ka bin saa,
yina maa ka yen saa.
Maribu ka bin saa,
gari gerubu maa ka bin saa.

⁸ Kīanaa ka yen saa,
tusinaa maa ka yen saa.

Tabu ka bin saa,
bəri yəndu maa ka ten saa.

⁹ Arufaani yerà tənu u ra wa win səmburu səo.

¹⁰ Na wa səma ye Gusunə u ra tənu sure.

¹¹ Yinni Gusunə u ra gāanu kpuro kowa nin saa
səo nu n wā. U mam doke tənun bewisikunu səo ma
gāanu wāa ni nu ku ra kpe, baa me tənu kun kpē
u tubu səma ye Gusunə u mò saa toren di sere ka
handunian kpeero.

¹² Na tuba ma gāanu sari ni nu wā ma kun mə
tənu u nuku dobu ko kpa u wāa geeru di win
wāarun t̄rū kpuro səo.

¹³ Adamə tənu ù n waamə u dimə u nərumə ma
u nuku dobu mə win səman aren sō, ye, ya sāawa
Gusunən kēru.

¹⁴ Na già ma ye Gusunə u kua kpuro, ya koo tewa.
Ba n̄ gāanu ganu sosimə ye səo, ba n̄ maa gāanu
ganu kawamə ye səo. Nge meya Gusunə u ra ko kpa
təmbu bu ka nùn nasia.

¹⁵ Ye ya wāa tē, ka ye ya ko n wāa sia, ya raa wāa
kə. Gusunə u ra dewa ye kpuro yu maa wure ya n
kooramə.

Gəə u sāawa gāanu baaniren

wii goberu

¹⁶ Yen biru, na wa siri gbaburə ma kōsa kowo u gemgii siribu di handunia ye səə.

¹⁷ Ma na tii səəwa na nεε, Gusunə u koo gemgii ka tən kōso siri. Domi gāanu baanire ka nin sāawa. Nge meya ba koo maa kookoosu baasire siri.

¹⁸ Na maa tii səəwa na nεε, səə teeru, Gusunə u koo təmbun laakari mεeri kpa ben tii bu già ma ba ñ yεε sanə kere.

¹⁹ Domi tənun kəkərə ka yεegia ya sāawa tia. Be kpuro ba ra gbiwa. Saa ye səə, tənu u ñ yεε sanə kere. Yeni ya tubum sə̄.

²⁰ Gāanu kpuro nu dəəwə yam tem. Tua ba ka ni kpuro kua. Tua ye səəra ni kpuro nu maa wurə.

²¹ Wara koo kpī u nεε, tənun hundewa ya ra yo wəllə kpa yεegia ya n wāa temə.

²² Ye na wa n buram bo tənun sə̄, yera u nuku dobu ko ka win səmburun are. Yera u mə mi. Domi wara u koo maa de u nuku dobu ko ka ye ya wee win biru.

Gem sariru

təmbun wāasinaa səə

4

¹ Na dam dərebu kpuro laakari kua handunia səə. Ye na wa wee. Be ba dam dəremə ba ra n wuri məwa. Goo ku ra maa bu somiru nε. Domi be ba bu dam dəremə mi, bera ba dam bo.

² Nen nəni səə, be ba gu, ba doo nəəru mə n kere be ba wasi.

³ Wi ba ñ gina mara, u doo nəəru mə n kere wi ba mara, domi u ñ maa handunia yen dam dərebu wa.

4 Na wa ma sōma ye tōmba mō kpuro, ka hania ye ba dokemō ye sōo kpuro, nisinun sōna bu wa bu ka ben winsim kera. Adama na wa ma ye kpuro ya tubum sē. Ya sāawa nge wi u kī u woo kpara.

5 Gari bōkō wi u ku ra sōmburu ko, gōra ta koo nūn go.

6 Adama n buram bo a n fiiko mō kpa a wēra ye kaa ka sōmburu ko too te ta n̄ arufaanī gaa mō.

7 Na maa gāanu wa ni nu tubum sē handunia yē sōo.

8 Niya, tōnu wi u wāa wi turo. U n̄ bōrō mō, u n̄ dusi mō, u n̄ maa bii goo mō. Ma win sōmburu ta n̄ sere nōru mō. Dukia ya ku ra maa nūn turi baa mē u ra n̄ tii bikiamō u n̄ mō, wara na sōmburu kuammē na ka tii doo nōru yinarimo. Na wa ma ye kpuro ya tubum sē. Ya n̄ maa nuku dobū mō.

9 Tōmbu yiru bā n̄ wāasine ba sōmburu mō sannu, ba tōn turo kere, domi ben sōmburun are yi kpā.

10 Turo ù n̄ wōruma, turo wi u tie u koo nūn seeya. Adama wōnwōndowā wi u wāa wi turo mā u wōruma u n̄ yiruse mō wi u koo nūn seeya.

11 Tōmbu yiru bā n̄ kpī sannu, ba n̄ wooru wasi. Adama wi u kpī wi turo, amōna u koo ka yam susuru wa.

12 Wī u tōn turo dam kere, tōmbu yiru ba maa nūn dam kere. Wēe siiri ita yi ku ra fuuku kare.

13 Bii aluwaasi wi u sāa bwēbwē, mā u bwisi mō u sunō tōkō gari bōkō kere ge ga ku ra goon gari wure.

14 Domi bii wi, u koo kpī u yarima pirissom di u ka bandu di baa bā n̄ nūn mara bwēbwē.

15 Handunia ye sōo, na wa mi tōmba bii aluwaasi sikerenē wi u koo bandu di goon ayero.

16 Tɔn be, ba ñ geeru mə bè səo u sāa wirugii mi. Adama bii be ba koo marura amēn biru, ba ñ ko n nūn kī. Ma na wa ye kpuro ya tubum sē. Ya sāawa nge wi u kī u woo kpara.

A nəə mwεeru koowo

ka laakari

17 A de a du Yinni Gusunən sāa yerə ka laakari kpa a susi a swaa daki ye kaa ka yākunu ko nge gari bakasu. Domi ba ñ yē ma kōsa ba mō.

5

1 A ku gari gere ka sendaru. A ku maa Gusunə nəə mwεeru kua ka sendaru. Domi u wāqwa wəllə ma wunə a wāa temə. A ku de wunen gari yi n dabi.

2 Geema, bwisiku dabina nu ra ka dosusu nε. Gari saari dabiru səəra maa gari kankam gerubu wāa.

3 A n Gusunə gāanun nəə mwεeru kua, a ku de n te a ka tu yibia. Domi Gusunə u ku ra gari bakasun məm kā. Yen sō, a de a wunen nəə mwεeru yibia te a kua.

4 Ye kaa ka nəə mwεeru ko a kun yibie, n buram bo a ku tu ko.

5 A ku de wunen nəə mwεe te, tu nun torasia, kpa a yāku kowo sō a nεe, a ñ daa ka baaruwa. Mban sōna kaa de wunen garin sō Gusunən məru yu se kpa u wunen səmburu kam koosia.

6 Gari yì n dabia, yi ku ra n arufaani mə. Nge meya dosusu sù n maa dabia, su ku ra n arufaani mə. N n men na, a Gusunə nasio.

Dam dərebu

7 A n wa tem gam ba bwēbwē dam dəremə, ba ñ nūn win gem wēemə, a ku de yu nun biti ko. A de

a n yē ma wirugii wāa wi u wirugii goo kere. Meyā wirugii maa wāa wi u be yiru ye kpuro kere.

⁸ Adama gāanu nu wāa be kpuron sō. Niya, tem marum, baa ka mam sina bokon tii.

Dukian arufaani sariru

⁹ Wi u gobi kīa, yi ku ra nūn turi. Wi u maa dukia kīa, u ku ra yen arufaani di. Na wa ma yen tii ya tubum sē.

¹⁰ Mi dukia ya kpēa, miya diobu ba ra dabie. N n men na, arufaani yerà wi u ye mō u waamō ye sōo, ma kun mō yen waa bi tōna.

¹¹ Sōm kowo bwēebwēe u dīanu mō nu kpā, nu n̄ kpā, u ra dweeyewa ka bōri yēndu. Adama dukia giin debura ku ra de u dweeye.

¹² Na kōsa gaa wa handunia ye sōo. Yeya, goo wi u dukia berua ye ya koo ka nūn nōni swāaru naawa.

¹³ Dukia ye, ya ra kam kowa wahala gaa sōo kpa u kun maa gāanu mō sanam me u bii mara.

¹⁴ U koo gbiwa tereru nge me ba ka nūn mara. U n̄ kpē u win sōmburun are gēe sua.

¹⁵ U koo gbiwa nge me ba ka nūn mara. Yera ya sāa kōsa baka. N n men na, arufaani yerà u wa mi win sōmburu sōo. Ta kuawa kam dirum.

¹⁶ Yen biru, u ra diwa yam wākuru sōo kpa u n̄ wāa nuku sankiranu ka wahala ka mōru baka sōo win wāarun tōru kpuro sōo.

¹⁷ Ye na wa n̄ buram bo kpuro tōnun sō yera, u di u nō kpa u nuku dobu ko win sōmburun are sōo win wāarun tōru sōo te Gusunō u nūn burā. Domi yera u mō mi.

¹⁸ Gusunō ù n̄ tōnu dukia wē, ma u dera u ye dendimō, ma u nuku dobu mō win sōmburun aren sō, yeni ya sāawa Gusunōn kēru.

19 Adama yēro u ku ra yaaye ma win wāaru ta ñ dēu yēn sō Gusunō u nūn nuku dobu yibia.

6

1 Na maa kōsa gaa wa ye ya dabi handunia ye sōo.

2 Yera goo wi Gusunō u ra dukia baka ka bēerē wē. U ku ra n gāanu bie win wāaru sōo. Adama Gusunō ku ra de u ye dendī. Tōn tukowa u ra ye dendī. Yeni ya tubum sē. Ya maa sāa kōsa baka.

3 Meyā goo u ra bibu wunəbu (100) ma, kpa u te u ko wōo dabinnu kpa doo nōoru ta kun nūn turā win wāaru sōo, kpa u kun maa siki wōru wa mi ba koo nūn sike. Na gerumō ma bii wi ba mara win suru kun yiba, u nūn nuku dobu kere.

4 Domi ba bii wi marawa u ñ gāanu kue. Yam wōkuru sōora u doona. Meyā goo kun maa nūn yaayamō.

5 U sāawa wi u kun sōo waare, u ñ maa nūn yē. Adama ka mē, u wērabu mō n kere durō wi u bibu wunəbu (100) mara mi.

6 Baā durō wi, ù n daā wāa sere wōo nōrbun subā yiru (2.000), ma u kun doo nōoru wa, ye kpuro tia.

7 Tōnun sōmburu kpuro, nōo sōora ta ra de. Ka mē, win binē ya ku ra kpe.

8 Mba bwisigii u ka gari bōkō kere. Bwēebwē wi u yē nge mē u koo tii kpara tōmbun suunu sōo, mba u ka bu kere.

9 Ye a wa a neni ya kere ye a binē sāa. Domi ye kpuro ya tubum sē. Ya sāawa nge wi u kī u woo kpara.

Bwisin kirō

10 Ye ya wāa saa yellun di, ya yīsiru mō kō. Sa maa yē ma tōnu u ñ kpē u ka wi u nūn dām kere sikirina.

11 Gari dabira ku ra n asansi mə. Arufaani yerà tənu u ra n mə ye səo.

12 Wara yē ye ya sāa gāa geenu tənun sō win wāaru səo te ta ra doone mi nge saaru. Wara u koo kpī u nūn sō ye ya koo na win gəən biru.

7

1 Yīsi geeru ta turare nubu durorugia kere. Tənun gəən təru ta win marubugiru kere.

2 N buram bo a da yēnu mi ba gəə sō ye kaa ka da yēnu mi ba təo bakaru mə. Domi gəəwa u sāa tənun wāarun nəru. Meyə wi u wasi, u koo yaaya ma gəə wee.

3 Nuku sankiranu nu yēesu kere. Domi baa tənun wuswaa yā n burisine, ka me, u koo kpī u n bəri yəndu mə gōruə.

4 Bwisigiin gōru ga ra n woowa yēnu mi ba gəə sō. Adama gari bəkən gōru ga ra n woowa yēnu mi ba nuku dobu mə.

5 N buram bo a bwisigiin gerusibu swaa daki ye kaa ka gari bəkən womusu swaa daki.

6 Domi gari bəkən yēesu sāawa nge gāa ni nu kuramə dəo səo. Ya maa sāa kam dirum.

7 Dam dərebu bu ra bwisigii gəsiewa gari bəkə. Kēru ta ra maa tənun gōru sīiyēwa.

8 Gāanun kpeeru ta buram bo n kere nin torubu. Suurugii u maa tii suo kere.

9 A ku de wunen məru ya n da fuuku se. Domi gari bəkən miya məru ya ra n wāa.

10 A ku gere a nee, mbən sōna yellu ta tē dobu kere. Yeni ya n sāa bwisigiin bikiabu.

11 Bwisi yi sāawa tubi gea, yi məm tubi kere təmbu kpuron mi.

12 Yi ra tənu kɔ̄suwa nge mε gobi yi ra tənu kɔ̄su. Adama yi arufaani mɔ̄ n kere gobi. Yi ra de wi u yi mɔ̄ u n wāa wāaru sɔ̄o.

13 A Gusunən nəman sɔ̄ma mεerio. Ye u dera ya sikire, wara u koo kpī u ye demia.

14 Doo nəorun saa sɔ̄o, a nuku dobu koowo. Wahalan saa sɔ̄o, kpa a bwisiku ma Gusunəwa u tɔ̄o ni kpuro kua, kpa tənu u ku ka già ye ya koo koora win gɔ̄on biru.

15 Ye na wa nən wāarun tɔ̄ru sɔ̄o n tubum sε, yera gemgii u ra gbi win gem sɔ̄o kpa tən kɔ̄son wāaru tu denya win nuku kɔ̄suru sɔ̄o.

16 N n men na, a ku tii garisi gemgii. A ku maa sɔ̄osi ma wuna a bwisi bo. Mban sɔ̄na kaa tii kam ko sεkum.

17 A ku tii sure kɔ̄sa sɔ̄o, a ku maa wɔ̄ri gari baka kookoosu sɔ̄o. Mban sɔ̄na kaa de a gbi tumaru.

18 Ye n weene a n yaaye kpa a ku ye atafiru ko, yera wi u Gusunə nasie, u ra yariwa kari baayeren di.

19 Bwisi yi ra bwiseigii dam wεwa n kere kparobu wɔ̄kuru be ba wāa wuu teu sɔ̄o.

20 Geema, handunia ye sɔ̄o, goo sari wi u gea mɔ̄ kpa u kun toramɔ̄.

21 A ku gari kpuro dasabu doke yi təmba gerumɔ̄ kpa a ku ka nɔ̄ wunen sɔ̄m kowo u wunen kɔ̄sa gεrua.

22 Domi wunen gɔ̄ru ga koo nun sɔ̄ ma wunen tii a gabu bɔ̄rusire.

23 Na ye kpuro wεera ka bwisi ma na nεε, kon ko bwiseigii. Adama na n bwisi yi wa. Yi ka man tondawə.

24 Ye n toma ka ye ya duku, wara u koo ye naa turi.

25 Na kookari kua na tii doke n ka bwisi ka yēru ka nuku kōsurun kookoosu ka gari bakarun kookoosun saria già.

26 Tən kurə wìn gōru ga sāa nge yina, ma win nōma ya sāa nge taa u gōo sēsō kere. Adama tən durə wìn daa ya Gusunə wēre, u ra kurə wi kisirariwa. Durumgiiwa u ra wəri kurə win nōmao.

27 Ye nə waasu kowo na wa ye na gāanu kpuro wēera tia tia n ka nin saria già, yera,

28 na tən durəbu nōrəbu (1.000) sōo turo wa wi ba koo bēerē wē. Adama tən kurəbu kpuro sōo, baa turo na n̄ wa. N deema na kasu n tē, adama na n̄ wa.

29 Ye na tuba mi sōo, yera Gusunə u təmbu kuawa ba sāa dee dee. Adama ben tiiwa ba ben wāaru sēsiasia.

8

1 Wara u sāa bwisigii kpa u gari yini tubusia yi yi nēe, tənun bwisi yi ra win wuswaa dēerasiewa kpa ya kun maa burisine.

À n da sunə mem nəowə,

bwisi geeyə

2 A sinə boko mem nəowə nəo mwēe te a Gusunə kuan sō.

3 A ku senda a ka nūn duka suuri. A ku maa yōrari a kōsa ko. Domi u koo kpī u ko ye u kī

4 yēn sō win gari yi dam mə. Goo sari wi u koo kpī u nūn bikia u nēe, mba u mō mi.

5 Wi u ra woodaba mem nəowə, u ku ra kōsa wa. Bwisigii u siribun saa yē.

6 Domi gāanu baanire nu nin saa ka nin siribu mə. Wahala gaa wāa ye ya tənu wāasi,

⁷ yera u ku ra n yē ye ya koo nūn deema. U ku ra n maa yē wi u koo nūn sō dōma te ya koo nūn deema.

⁸ Tōnu kun dam mō u n ka win hunde neni. Meyā u n̄ maa dam mō u ka tii wōra win gōon tōru. U n̄ yakiarō gōon nōman di. Meyā nuku kōsurugiin nuku kōsuru ta n̄ nūn yaramo.

Tōnun Wāaru

⁹ Na nēn tii wē, na meera sāa sāa ye tōnu u mō kpuro handunia sōo. Na wa ma u ra win winsim taarewa u nūn kōsa kua.

¹⁰ Na wa ba tōn kōsobu sikua ba wāa ba wēre. Be ba maa gea kua, ba ka sāa yero tonda, ma ba ben gari duari wuu sōo. Yeni kpuro ya tubum sē.

¹¹ Domi ba ku ra yande tōn kōso be siri mii mii. Yen sōna tōmbu ba ra n kī ba n kōsa mō ba n dōo.

¹² Tōn kōso u ra torewa too, ka mē, kpa win wāaru tu dēnya. Adama ye na yē, yera wi u Gusunō nasie, wiya u doo nōoru mō.

¹³ Tōn kōso kun doo nōoru wasi. Win wāara kun dēnyamo tu saaru kera. Domi u n̄ Yinni Gusunō nasie.

¹⁴ Gāanu wāa ni nu kooramo handunia ye sōo ma nu tubum sē. Niya, ye ya koo tōn kōso deema yera ya ra maa gemgii deemē. Ye ya koo maa gemgii deema, yera ya ra maa tōn kōso deemē. Yenin tii ya tubum sē.

¹⁵ Yen sōna na nuku dobu wolle suamō. Domi handunia ye sōo, tōnu kun gāa geenu wasi ma n kun mō u di u nō kpa u yēeri. Yera ya ko n sāa win sōmburun are win wāarun tōru kpuro sōo te Gusunō u nūn burā handunia ye sōo.

¹⁶ Sanam mē na tii wē ka nēn gōru kpuro n ka bwisin saria gia, kpa n wa ye n kooramo handunia ye sōo, na wa baa mē tōmba ku ra dweeye sōo sōo ka

wōkuru, ba ñ kpē bu tubu ye Gusunə u mō kpuro handunia səo.

¹⁷ Na səma kpuro wa ye Gusunə u kua. Na wa ma tənu kun kpē u tubu ye ya kooramə handunia ye səo. Baa mam ye tənu u kasu ka hania baka, u ñ kpē u ye wa. Baa bwisejii, ù n kī u n ye yē, u ñ kpē u ye tubu.

9

¹ Geema, na tii wē, na ye kpuron kaso kua, ma na wa gemgibu ka bwisejii ka ben səma wāawa Gusunən nəmuə. Meyə maa kīru ka tusiru. Adama tənu kun yē ye ya koo nūn deema.

² Gemgii ka tən kōso ka tən geo wi u dēere ka wi u kun dēere ka wi u yākuru mō ka wi u kun yākuru mō ka wi u kun toraru mō ka wi u toraru mō ka wi u nəo mwēeru mō ka sere wi u nəo mwēeru nasie, gāa teena nu ra be kpuro deemə.

³ Ye ya kooramə handunia ye səo, gāa teenu wāa ni nu ñ sāa dee dee. Niya, kəkərə tia ba mə. Ben gōrusə, nuku kōsuru ka wiira gariya yi ra n yibə ben wāarun tāru kpuro səo. Amen biru, gəribun wāa yerəwa ba dəo.

⁴ Be ba wasi, ba yīiyəbu mə. Bō wasu ga gbee sunən goru kere.

⁵ Be ba wasi, ba yē ma ba koo gbi. Adama be ba gu, ba ñ gāanu yē. Ba ñ maa kəsiaru wasi domi ba bu duariwa mi.

⁶ Ben kīru ka ben tusiru ka ben binε, ye kpuro ya kpawa mi. Ba ñ maa baa gaa mō handunia ye səo.

⁷ Yen sə, a doo a di a nə ka nuku dobu. Domi səmbu te a kua, ta Gusunə wēre.

⁸ A de a n da n tāba yānu sebau baadomma kpa a ku duari a tii turare yēka.

9 A de a ka wunen kurə wi a kĩ nuku dobu ko wunen wāarun t̄ru s̄o te Gusunə u nun wē te ta ra doone mi nge woo. Domi yera ya ko n sāa nuku doo bi kaa n mō wunen s̄omburu s̄o handunia ye s̄o.

10 S̄ombu te a gesi wa kpuro, a tu koowo. Domi s̄omburu ka bwisikunu ka yēru ka bwisi, yen gaa sari ḡoribun wāa yero mi a d̄o.

Bwisi kun arufaani mō

baadomma

11 Na maa wa handunia ye s̄o, n n̄ mō be ba duka mō t̄nawa ba ra garasa di baadomma. N̄ maa mō tabu durə damgibu t̄nawa ba ra tabu di baadomma. Meyə n̄ maa mō bewisigiba ba ra dīanu wa ba kun wahala kue. N̄ maa mō laakarigibu t̄nawa ba ra ko gobigibu baadomma. N̄ maa yērugibu t̄na t̄mbu ba ra bēere wē. Domi be kpurowa kōsa ka gea ya ra deemə.

12 Nge mē swēε yi ku ra n yē saa ye ba koo yi mwa subaru s̄o ka yāakororu, n̄ kun mē nge mē gunə ga ku ra n yē saa ye ba koo ge mwa ka taa, nge meyə t̄nu ku ra n win ḡoɔn kēba yē. Nōni swāaru ta ra t̄nun bii deemə subaru s̄o nge mē ba ra yē yi mwēeri.

13 Na maa gāanu wa bewisin swaa s̄o ni na tamāa nu sāa gāa girinu.

14 Wuu gaga wāa ga n̄ t̄mbu dabi. Yera sinə boko goo u seema u gu tabu wōri. Ma u sansani kpī u ka gu sikerena.

15 Wuu ge s̄o, bewisigii goo wāa. Adama bwēεbwēεwa u sāa. Durə wi, u koo raa kpī u wuu ge faaba ko saa sinə boko win nōman di. Adama goo kun nūn yaaye win bwēεbwēε ten s̄ō.

¹⁶ Nen mi, bwisi yi kere dam. Adama bwiseigii ù n sāa bwēebwēe, tōmba ra nūn ḡemwa kpa bu yina bu ka win bwisi kēru s̄omburu ko.

¹⁷ Adama ba n yē ma bwiseigiin gari yi ba swaa daki tēeru yi kere wi u gbāramo u ka gari bakasu kpare.

¹⁸ Bwisi yi maa tabu yānu kere. Adama toro u ra gea sankuwa.

10

¹ Sōn si su ḡbiisi turare kowon gum sōo, su ra gum mē sankuwa. Nge meya gari baka kookoosu baa sin fiiko su ra bwisi ka beeरe kawe.

² Bwiseigiin ḡrū ga ra n sāawa dee dee. Adama gari bōkōguu ga ku ra dee dee swīi.

³ Gari bōkō ù n s̄imō swaa sōo, bwisi yi ra n nūn kōmiēwa kpa u n baawure s̄s̄esimō ma u sāawa gari bōkō.

⁴ Wunen yinni ù n ka nun mōru seewa, a ku wunen s̄omburu deri. Domi tii nēnubu bu ra tora dabiu ḡbarewa.

⁵ Na toraru garu wa handunia ye sōo te ta wee kparobun min di.

⁶ Tera, ba ra gasə gari bakasu aye damginu wē, kpa bu tōn beeरegibu aye piiminu wē.

⁷ Meyə, na wa yobu ba sumi s̄oni ma sinambu ba ka naasu s̄imō nge yobu.

⁸ Wi u suura gbemō, wiya u koo kpī u wōri ye sōo. Wi u maa gbāraru suramō kpa waa yu nūn dōm.

⁹ Wi u kpenu suamō, u koo meera wa. Wi u maa dāa beramō, u ko n wāawa kari sōo.

10 Win gbāa yara yà kun nōo do, ma u ñ ye nōo dēere, tilasiwa u ka dāa ye kīi ka dam bākam. Adama bwisiya yi ra de gāanu nu koora.

11 Wi u waa sabua, ma ya nūn dōmmō, arufaani yerà u mō.

A kun da gari saari too

12 Bwisigiin gari yi ra n bēere mō. Adama gari bōkōn gari yi ra gu kam koosiewa.

13 U ra gari torewa ka gari bakaru kpa u yi wiru go ka wiira gari kōsi.

14 U ra n gari saarimōwa too. Adama tōnu, a ku ra n yē ye ya koo nūn deema. Goo maa sari wi u koo nun sō ye ya koo koora wunen gōon biru.

15 Gari bōkō ga ra tii wasiraru dokewa sōmburu baatere sōo. Meyā u ku ra maa kpī u da wuu sōo.

16 Bōrurama tem mē sōo aluwaasi gari bōkō u sāa sunō ma mēn sina asakpōbu ba ra n ben tiin nukurun gari mō mēn nōo yam sāra.

17 Doo nōerugiba be ba sunō mō wi u yīsiru yara, ma win sina asakpōbu ba ra di dim saa sōo bu ka dam wa, n ñ mō bu ka tam nō.

18 Wi u yikuru mō, win dirun kpēeru ta ra kpunewa kpa ta n nim dumō.

19 Damgibu ba ra tōo baka dim kowa bu ka nuku dobu ko. Tam mu ra bu nuku dobu wē kpa gobi yi de bu kpuro wa.

20 A ku sina boko wīi, baa wunen gōruo. A ku maa yiikogii wīi, baa asiri sōo. À n kua mē, gunō ga koo wunen gari yi sua gu ka da gu nūn sō ye a gerua.

Wōrugōra

ba ra ka tenkuru ko

11

¹ A nəni yinuə a ka wunen dĩanu gabu bənu ko. Sõo teeru kaa yen are wa.

² A nin sukum təmbu nəəba yiru ñ kun mə təmbu nəəba ita bənu kuo, domi a ñ yē nəni swāa te ta koo nun deema handunia ye səo.

³ Guru wiru tà n ye, ta ra de gura yu newa. Bera mi dāra wəruma kpuro, bera miya ta ra n wāa.

⁴ Wi u woo ka guran berum mə, u ñ dĩanu duurumə u sere mam nee, u koo gē.

⁵ Nge mə tənu kun woon swāa yē, u ñ maa yē nge mə tənu u ra ka mənde tən kurən nukurə, nge meya tənu kun maa Gusunə wi u kpuro mən səman asansi yē.

⁶ A wunen dĩanu duuruo bururu, kpa a n wāasi mi ka yokao. A ku nee, kaa wēra. Domi a ñ yē yen ye ya koo gea ko.

⁷ Yam bururam mu wā. Meyya ya ra maa tənu dore ù n sõo ka nənu wa.

⁸ Tənu à n te wāaru səo, a nuku dobu koowo yen sõ, kpa a n yaaye ma nuku sankiranun tənu wāa nu dabi. Adama ye ya kooramə kpuro ya tubum sē.

A nuku dobu koowo

n sere dākuru ko

⁹ Bii durəbu, a yērio wunen aluwaasirun saa səo. A wunen wāaru dio nge mə wunen gōru ga kī. Adama yeniba kpuron biru, a n yē ma Gusunə u koo nun soku siri yero.

¹⁰ Yen sõ, a nuku sankiranu wunə wunen gōrun di kpa a kōsan kobu suuri. Domi aluwaasiru ka ten dam mu ra doonewa nge woo.

12

¹ N n men na, a wunen taka kowo yaayo wunen aluwaasirun saa səə, nuku sankiranun tɔru tu sere na tè səə kaa nee, a n̄ maa wāaru kī.

² Saa ye səə, kaa n wāa yam wōkuru səə nge sanam me suru ka səə ka kperi, ye kpuro ya tīra n̄ kun me nge sanam me guru wiru ta wurama gura yà n na ya kpa.

³ Yen tɔj te səə, kaa n sāawa nge yenun kɔso wi u diirimɔ berum sɔ n̄ kun me nge damgii wi u dam dwiyya ma u yāara tōkɔrun sɔ n̄ kun me nge kurɔ be ba som nambu yɔra yèn sɔ ba n̄ maa dabi n̄ kun me nge kurɔ be ba kun kpẽ bu maa yam wa saa fənentin di.

⁴ Wunen wāaru ta ko n sāawa nge gambo ye ya kenua n̄ kun me nge neeru tēn wəkinu dwiyya n̄ kun me nge gunəbu ge ga swīi mari n̄ kun me nge womu ge ba mari.

⁵ Saa ye səə, kaa n berum mò à n gunguru yɔɔmɔ kpa a n wahala mò à n sīimɔ. Wunen seri yi koo burura nge dāa wēsu gasu. A n̄ maa kpẽ a yɔ nge twee. Meyə kpee yānun nubura kun maa wunen binɛ seeyamɔ. Domi sɔɔ teeru baaawure u koo da win wāa yee dāakirɔ kpa wuri yi nɔɔra baama swēe səə.

⁶ Saa yera wāaru ta koo kasira nge sii geesun yɔni n̄ kun me tu kɔsira nge boo wuraguu n̄ kun me nge bwāaru daarɔ, n̄ kun me tu kasira nge dəkɔ kaaru dəkɔ səə

⁷ kpa tənun tii u wura temɔ mìn di u yara kpa win hunde yu wura Gusunɔ wi u raa nùn ye wēn mi.

⁸ Waasu kowo u nee, gāanu kpuro nu tubum sɛ, nu maa sāawa biti.

Gari yin wii goberu

⁹ Yen biru, waasu kowo u ñ sãa bwiseigii tona, u maa tãmbu yërun keu sõesi. U mën dabinnu swaa daki ma u nu wëera, u nu wunana doo dooka.

¹⁰ U kookari kua ma u gari dori wa u yorua. Gari yi, yi sãawa gari gee.

¹¹ Bwiseigiin gari yi sãawa nge yabiri yi yi ra tñun lakari yamie. Meyä yi maa sãa nge sôretii yi yi yëru gabe. Yi weewa Gusunøn min di wi u sãa kparo geo.

¹² Nën bii, ye n tie, yera, a de yi nun bwisei kë. Bà n yin gari yorumø tirenu sœ, tire ni, nu ñ ko n geeru mo. Keu bakan kobi bu ra maa wasirasiewa.

¹³ Yen sõ, su gari yi kpuron wii goberu swaa daki te ta nœe, a Gusunø nasio kpa a win woodaba mem nœwa. Yera, n weene baawure u ko.

¹⁴ Domi Gusunø u koo kookoosu kpuro siri ka mam si su beruan tii, geesu ka kësusu.

Bibeli Gusunɔn Gari
The Holy Bible in the Baatonum language of Benin,
also called the Bariba language

copyright © 2013 SIM

Language: Bariba (Baatonum)

Translation by: SIM International

Bariba, Bibeli Gusunɔn Gari

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 1996.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
00601790-b883-5da1-83f2-d05a7fa289a8